

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
протокол від 7 вересня 2020 р. № 2
в.о. завідувачки кафедри

(проф. Юлія Ушкаренко)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ
В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Освітня програма Міжнародні економічні відносини

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Моделювання бізнес-процесів в зовнішньоекономічній діяльності
Викладач (і)	Макаренко Сергій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та адміністрування https://www.researchgate.net/profile/Serhii_Makarenko2/publications https://orcid.org/0000-0001-9929-8967 http://www.scopus.com/inward/authorDetails.url?authorID=57192007194&partnerID=MN8TOARS https://publons.com/researcher/1878529/serhii-makarenko/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=KKT2Cr0AAAAJ&hl=uk
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2963
Контактний тел.	+38 (095) 523-69-64 Viber
E-mail викладача	makar0684@gmail.com
Графік консультацій	понеділок, 13:10 – 15:00

1. Анотація курсу.

Дисципліна є обов'язковою компонентою. Зміст дисципліни покликаний узагальнити форми і методи впливу на виробничу, соціальну та духовну сфери життєдіяльності людей, пов'язаних між собою спільними політичною та економічною системами. Дисципліна «Моделювання бізнес-процесів в зовнішньоекономічній діяльності» викладається в контексті вивчення дисциплін «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Міжнародна логістика».

2. Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Моделювання бізнес-процесів в зовнішньоекономічній діяльності» є засвоєння теоретичних і практичних знань з основ створення моделей бізнес-процесів, їх використання для підсилення фінансово-господарської та маркетингової діяльності підприємств та організацій будь-якої галузі економіки та форми власності; ознайомлення із сучасними інформаційними технологіями та їх використанням для побудови

моделей; вивчення технологій конструювання та програмування для систематизації бізнес-процесів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Моделювання бізнес-процесів в зовнішньоекономічній діяльності» є засвоєння як теоретичних основ побудови бізнес-моделей, так набуття практичних умінь та навичок застосування засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій при дослідженні соціально-економічних систем та розв'язуванні завдань фахового спрямування, аналізу та синтезу складних соціально-економічних процесів, розробки, планування та реалізації заходів, спрямованих на вирішення проблемних ситуацій діяльності великих бізнес-систем.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного виконання навчальної програми здобувач формуватиме такі програмні компетентності та результати навчання:

3.1. Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3.2. Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

3.3. Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

3.4. Програмні результати навчання:

- систематизувати й упорядкувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив

ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

- ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях;

- визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредити / 90 годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова компонента
4-й	2 семестр	292 Міжнародні економічні відносини	4 курс	обов'язкова

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

- мультимедійний комплекс: Ноутбук Lenovo;
- проектор;
- відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію ХДУ: eKhSUIR.kspu.edu

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. Мінімальне покарання для студентів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час тесту чи підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

Під час занять або поза ними студент (ка) має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, допоміжний персонал).

Студенти повинні дотримуватися правил внутрішнього розпорядку ХДУ, усіх принципів та положень нормативних документів щодо організації навчального процесу у Херсонському державному університеті.

8. Схема курсу

Тижде нь	Тема, план	Форма навчального заняття	Список рекомен дованих джерел	Завдання	Максималь на кількість балів
Змістовий модуль 1 „Функціональний та процесний підходи до управління організацією”					
Тиждень 1	ТЕМА 1. ВСТУП ДО МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ 1. Поняття процесу. Процесний підхід та провесно-орієнтована організація. 2. Співвідношення функціонального і процесного підходів. 3. Відображення процесного підходу в міжнародних стандартах	Лекції 2 год. Сам. робота 8 год.	1, 2, 3, 4, 6, 8		
Тиждень 2	ТЕМА 2. КІБЕРНЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ 1. Загальна інформація про бізнес-аналіз. 2. Аналіз вимог як основа бізнес-аналізу. 3. Основні фази розробки вимог: виявлення, специфікація, верифікація, валідація. 4. Типи вимог. Основні проблеми аналізу вимог. Огляд методів розв'язання	Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 6 год.	1, 2, 3, 4, 5	1. Побудова прогнозної функції – 10 б.	10 б. відповідь на практ. занятті Макс. кіл. 10 б.
Тиждень 3	ТЕМА 3. БІЗНЕС-ПРОЦЕС ТА ЙОГО КОМПОНЕНТИ 1. Інтерв'ювання, анкетування, семінари, «мозкові штурми». 2. Сценарії використання. 3. Діаграми прецедентів. Прототипування. Гнучка методологія розробки	Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 8 год.	1, 2, 3, 4, 6, 7	1. Вирішення завдань способом абсолютних різниць – 5 б. 2. Побудова прогнозної функції – 10 б.	5 б. відповідь на практ. занятті 10 б. виконання самостійної роботи Макс. кіл. 15 б.
Тиждень 4	ТЕМА 4. МЕТОДОЛОГІЇ ОПИСАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ 1. Мова як система подання інформації. 2. Мета-модель виявлення та специфікації вимог	Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 8 год.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1. Тестування – 5 б.	5 б. тестування Макс. кіл. 5 б.

Змістовий модуль 2 „Особливості створення моделей для бізнес-процесів”

Тижень 5	<p>ТЕМА 5. ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ СИСТЕМИ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ</p> <p>1. Логічна архітектура та діаграми пакетів. 2. Об'єктно-орієнтований підхід в проектуванні інформаційних систем</p>	<p>Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 8 год.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 8	1. Складання плану логістичних перевезень – 5 б.	5 б. сам. робота Макс. кіл. 5 б.
Тижень 6	<p>ТЕМА 6. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ПРОЦЕСІВ</p> <p>1. Діаграми послідовностей та комунікації. 2. Основні позначення для діаграм взаємодії. 3. Основні позначення для діаграм послідовностей. 4. Основні позначення для діаграм комунікації</p>	<p>Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 8 год.</p>	1, 2, 3, 4, 6, 7		
Тижень 7	<p>ТЕМА 7. КОНТРОЛІНГ ТА МОНІТОРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <p>1. Події, стани, переходи. 2. Позначення для діаграми станів. 3. Моделювання навігації за допомогою діаграми станів</p>	<p>Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 8 год.</p>	1, 2, 6	1. захист індивідуальної роботи - 20 б.	20 б. захист індивідуальної роботи Макс. кіл. 20 б.
Тижень 8	<p>ТЕМА 8. ВИКОРИСТАННЯ ЛАНЦЮГІВ МАРКОВА ПРИ МОДЕЛЮВАННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</p> <p>1. Серверні бази даних. Серверне програмне забезпечення. 2. Розподіл навантаження в клієнт-серверних системах. 3. Роль балансувальника. Принцип роботи кластеру</p>	<p>Лекції 2 год. Практ. заняття 2 год. Сам. робота 6 год.</p>	1, 2, 3, 4, 6, 8	Проходження підсумкового тестування – 5 б.	5 б. сам. робота Макс. кіл. 5 б.

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

9.1. Модуль 1. Функціональний та процесний підходи до управління організацією

Практичні роботи – 10 балів.

Відповідь або тест за перший модуль 1 – 20 балів

9.2. Модуль 2. Особливості створення моделей для бізнес-процесів

Практичні роботи – 5 балів

Відповідь або тест за другий модуль – 5 балів

Захист індивідуальної роботи – 20 балів

Екзамен – 40 балів

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовку презентаційних матеріалів, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті тощо.

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при складанні екзамену

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Складено
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не складено з можливістю повторного складання
0-34	F	Не складено з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при складанні заліку

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Васильців Т. Г., Качмарик Я. Д., Блонська В. І., Лупак Р. Л. Бізнес-планування: навч. посіб. К.: Знання, 2016. 207 с.
2. Гетало В. П., Гончаров Г. О., Колісник А. В. Бізнес-планування : навч. посіб. К.: Професіонал, 2018. 240 с.
3. Макаренко С. М., Олійник Н. М. Бізнес-планування. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр». Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с
4. Македон В. В. Бізнес-планування : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2016. 236 с.
5. Подкуйко Н. Д., Лисенко Л. Л. Бізнес-планування: навч. посіб. К.: ДАКККіМ, 2018. 155 с.
6. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Планування діяльності підприємства: навч. посібн. К.: Каравела, 2017. 312 с.
7. Ясинський В. В., Гайдай О. О. Бізнес-планування: теорія і практика: навч. посіб. К.: Каравела, 2017. 232 с.
8. Управління бізнес-процесами: Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2014. 158 с.

Допоміжні:

9. Makarenko S., Oliinyk N., Kazakova T. Improving the method approach to the rating evaluation of employees as professional career development. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4 (2018) No. 5 December. P. 179–187.
10. Makarenko S., Oliinyk N., Oleksenko Y. Improvement of the system of management of professional development of personnel: the case of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 6 (2020) No. 4 September. P. 103–109.
11. Tyuhtenko N. A., Makarenko S. M., Oliinyk N. M. Increasing competitiveness of the enterprise by improving logistic strategy of distribution of production and supply of raw materials. *Науковий вісник Полісся*. 2018. № 2 (14). Ч. 2. С. 56–63.
12. Tyuhtenko N., Makarenko S., Oliinyk N., Gluc K., Portugal Ed., Rybachok S. Innovative development of the regions: cooperation between enterprises and state institutions. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. Issue 3. P. 354–365.
13. Tyukhtenko N. A., Makarenko S. M. Economic and mathematic models for staff planning at enterprises of all ownership forms. *Actual problems of economics*. № 1 (175), 2016. P. 435-442.
14. Апенько С. М., Романенко М. О. Формування кадрового потенціалу інноваційних проєктів з урахуванням міжнародних професійних стандартів. *Актуальні проблеми економіки*, 2016. № 12 (186). С. 244-252.
15. Діденко Є. О., Нянчур Б. С. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством. *Економіка та держава*. 2016. № 12/2016. С. 78-81.
16. Кобець В. М. Моделювання та інформаційні технології в економіці: монографія: за заг. редакцією Соловійова В.М. Черкаси: «Брама-Україна», 2016. С. 247-263.
17. Козик В. В., Залуцька Х. Я. Формування бізнес-одиниць диверсифікованих підприємств. *Актуальні проблеми економіки*, 2017. № 3 (189). С. 116-122.
18. Robson M., Ullah. P. *A Practical Guide to Business Process Re-Engineering* // Gower Publishing Company – 1996. – 159 p.
19. Hammer M. and Champy J. A. (1993) *Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution*, Harper Business Books, New York, 1993

Інтернет-ресурси

20. Сервер Верховної Ради України. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua
21. Ліга Бізнес Інформ.. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.liga.net
22. Нормативні акти України. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.nau.kiev.ua
23. Податки і бухгалтерський облік. [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.basa.tav.kharkov.ua